ДЬАХТАЛЛАР ААН ДОЙДУТААҐЫ КҮННЭРИН БЫРААҺЫННЬЫГЫНАН, КҮНДҮ ДЬҮӨГЭЛЭРБИТ!

САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ УЛУУЬУН ХАҺЫАТА.

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР.

№№ 28—29 (7981—7982) ✦ 1996 сыл кулун тутар 7 Күнэ: Чэппиэр ✦ Сыаната — 1084 солкуобай.

ТАҐАРАБЫТ ТАБАЛАРА, ТАПТАЛ ТАЛБА АННЬАЛЛАРА

БАРЫТА БЭЙЭ ДЬИЭТИТТЭН-УОТУТТАН САҐАЛАНАР

Улууска «Тиэргэн» тускулу олоххо киллэриигэ туйаайыаллыбыт үүс өрүттээх үлэлэртэн биирдэстэриттэн үүнэр ыччаты өбүгэ үтүө үгэстэриигэр, культуратыгар үөрэтии, кэрэ эйгэтигэр уйбуйу буолар.

Наталья Егоровна Гуляева 1981 с. Дьокуускайдааҕы художественнай училищены бүтэриэҕиттэн ойуулуур-дьүһүннүүр искусствоҕа, уруһуйга оҕолор дьоҕурдарыа сайыннарыыта үлэлээн кэллэ. Кини билигин Төлөйдөөҕү «Кустук» детсадка интээччиэн айымныылаахтык үлэлии-хамсыы сылдьар.

Аҕалара Алексей Васильевич—иэйиилээккэ «Бүрдүк» баайыынай хаһаайыстыбатын биир төһүү үлэһитэ. Гуляевтар дьиэ кэргэттэрэ 1995 сыллааҕы «Тиэргэн» тускул итинэн ыытыллыбыт «Ыал—тиэргэнинэн» диэн улуустааҕы конкурска ситиһиилээхтик кыттан турар. Эдэр ыаллар үс оҕолоро үтүөҕэ-кэрэҕэ тардыһа улаатталларыгар болҕомтолорун ууралар.

П. СЫРОВАТСКАЙ.

Сиэмэккэ: Н. Е. Гуляева оолорун кыттаа.

Автор фотота.

УЛУУС БАРЫ ИИЭЛЭРИГЭР, ЭБЭЛЭРИГЭР, КЫРГЫТТАРЫГАР!

Эйигини Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэриэн, сааскы кэрэ быраайыныыгынан, итэнтик, истиҥник эҕэрдэлиибит!

Дьиэ кэргэн, мал уйгута туһаарыы, омук кэскилэ кэҥиирин туһугар күүрэтэ ахсаабат кыаммыыгыт иһин улуус дьаһалтатын аатыттан барҕа махтал буолуохтун. Эйиги дьиэ кэргэттэргитигэр мэлдьи кэрэни, кэскилээҕи, үтүөнү баҕарабыт!

Улуус дьаһалтатын баайылыга
И. СИВЦЕВ.

ЧУРАПЧЫМ ДЬАХТАРА

Сэмэн ТУМАТ

Мин үөрэ көрөбүн,
Өрүүтүн сөҕөбүн.
Чурапчым дьахтарын,
Дьоһуннуук туттарын.

Өй-санаа дириҥэ
Киниэхэ баар диибин,
Кэрэбит кэриҥэ
Киниэхэ баар диибин.

Эрэлин күүһүгэр,
Олоххо тардыстар
Булутас өйүгэр
Сүрэҕим махтанар.

Үлэһит бастыҥа,
Ырыаһыт үтүөтэ,
Үөрэхпит туйгуна,
Ийэ киһи дэтэ.

Күнгэйэ хаамыахтын
Чурапчым Дьахтара,
Сүрэхтэри кыымныы
Сылдьыайа, саҥдаара!

САХА СИРИН УЧЕНАЙА—ПЛАНЕТАРНАЙ ОБЩЕСТВО ЧИЛИЭНЭ

Россия Естественнэй науканаа академиятын, Нью-Йорк академиятын, СР Наукатын академиятын дьиҥнээх чилиэннэрэ, археолог Юрий Мочанов Калифорнияҕа офиһэтэх Аан дойдутааҕы планетарнай общество чилиэннэрэ буолла. Бу общество чилиэннэрэ буолар ыныырыыга общество салайааччылара, биллиилээх кинорежиссер, публицист Сивлберг уо.д.а. кини баттаатылар.

Бу общество чилиэннэриэн аан дойду 126 дойдутун биллиилээх ученайдара, суруйаччылара, общественнай деятеллэрэ буолаллар. Россия ученайдарыттан бу үрдүк чиэскэ икки киһи тиксэн туралларыгар Аан дойдутааҕы планетарнай общество үлэтэ научнай-чинчийэр программалара сайыннарыыга туһуланар.

—Бу общество чилиэннэриэн буолуу мин эрэ буолбакка, аан дойдута биллиннин ылбыт Саха сирин археологиятын бүтүннүүтүн үтүөтэ буолар,—диэтэ Юрий Алексеевич бэйэтэ.

ОБЩЕСТВО ДЬОҐҐО КӨМӨТӨ

Солоруутааҕыта СР Москдатааҕы Бастайаанай бэрэстэбиитэлистибэтин дьиэтигэр Владимир Матвеевка Энергоинформационнай наукаҕа аан дойдутааҕы академия диплома туттарылынна. Кини Саха сиригэр дьон арыгылыыр дьаллыгын бырахтарар норуот эмчитин быыстыгынан биллэр.

В. Матвеев Дьокуускайга «Харах аһыллыыта» кулуубу тэрийэччи уонна салайаачы, итэнник аттаах фонданы олохтоочу. Арыгыйыттары эмтиир үлэтигэр кини Довженко ыымаларын, итинник тэҥэ тус бэйэтин биоэнергетическэй, психо-педагогическай ыымаларын туттар.

СИА.

ПУБЛИЦИСТИКА

Сайыгыы салгыныах саамыы кэм суугунун нурдук куоластаах, талыы-талба таһаалаах, хайҕахтаах хара быарыы хамсатар, ноҕолоох тоҕоон сүрэҕи долгутар, иэриимэ дьиэнэ ыччалыыр, үс саханы үөскэтэр, түөрт саханы төрөтөр аналлаах саха дьахтарын эпиэйэр сүрэхтээх, этиҥэн тыллаах эрэ барыта сахабыт кэпс кэрэ тылынан ураннаан-маннардаан туойбута, туойар даҕаны. Саха дьахталлара, саха кыргыттара, кіирдьик да, ис-иһиттэн тулуурдаах, сырдыкка, үрдүккэ тардыһыылаах буоланнар, хайа да бэйэлээх ыар сылларга муус-кырыа тымныы кыралаҕа олох уота күүдэпчиэҥэ умайдаҕа...

Аастыт сыл саҕаланыаттан бүгүҥү үтүө-мааны бырааайыныык күүтэ диэри үөрүүлээх, умсулҕаныах да түгэнэр элэҥнэһэн аастылар, сүрэхтэргэ сылааһынан сыдьаайа үлэҕэ-хамнаска көҕүлээтилэр. Оҥу күөртээччилэриэн, кыммы саҕаачыларыынан эмиэ биһиги далбар хотуттарбыт, кэрэчээн кыргыттарбыт буоллулар.

«Тиэргэн—дьиэ кэргэн олоҕун төрүтэ» научнай-практическай конференцияҕа СССР норуотун үөрэҕириитин туйгуна, улуус кырдьаҕас учуутала Татьяна Степановна Копякова оҕону бэйэ тиэргэнитэр 17 араас суол хайысханан үлэҕэ, үөгэйгэ уйбуйуохха сөбүн туһунан улуус бу уустук кэмиэ олус сөптөах хайысханы тутуспутун туһунан ылыннарыылаах тылынан дьонго-сэргэҕэ тиэрпитин хайаан умнуоҕуй?

Бйыах—дьон-сэргэ дьоҕурун, маанытын-талбатын, ойун-санаатын түмэр түһүлгэ. Аастыт сыл балаҕан ыйын 5 күнүгэр Кыдалга улуус дьахталларын бэрэстэбиитэлэрэ сахалыы таҥастарын ааталаччы кэтэн, симэхтэрин ситэриэн мустан хомоҕой хоһооннорун, ыллаҕай ырыаларын, эҥэлгэ астарын-уоллэрин тарлан кэбиспиттэрэ, уохтаах кимиэн ыймахтыыймахтыын олоҕу түстүү олороллоро умнуллубат түгэн. Түһүлгэҕэ 60-е, 70-е сылларааҕы дьахталлар хамсаһыннарыын актыбыыстара, улуустарыгар үгүс үтүөлээх учууталлар П. Е. Дьячковская, А. Е. Гордеева, норуот маастара А. И. Ноговицына, эмп үлэһитэ В. Д. Васильева, үп эйгэтигэр үлэлээбит Б. С. Шароких—бүгүҥҥү эйэлэр эдэрдэриин тэҥнэҥ күлэ-үөрэ сылдьаллара, сылайбат ыыдаһыылара, олоххо умсулҕаннара эрчимнэр эрчимэ, күүсүэр күүс эбэр. Республика дьахталларын X съезынтэр делегатынан талыллыбыт, субу соторутааҕыта улуус ветераннарын суруйаччылара, общественнай деятеллэрэ буоллаллар. Россия ученайдарыттан бу үрдүк чиэскэ икки киһи тиксэн туралларыгар Аан дойдутааҕы планетарнай общество үлэтэ научнай-чинчийэр программалара сайыннарыыга туһуланар.

—Бу общество чилиэннэриэн буолуу мин эрэ буолбакка, аан дойдута биллиннин ылбыт Саха сиригэр археологиятын бүтүннүүтүн үтүөтэ буолар,—диэтэ Юрий Алексеевич бэйэтэ.

ОБЩЕСТВО ДЬОҐҐО КӨМӨТӨ

Солоруутааҕыта СР Москдатааҕы Бастайаанай бэрэстэбиитэлистибэтин дьиэтигэр Владимир Матвеевка Энергоинформационнай наукаҕа аан дойдутааҕы академия диплома туттарылынна. Кини Саха сиригэр дьон арыгылыыр дьаллыгын бырахтарар норуот эмчитин быыстыгынан биллэр.

В. Матвеев Дьокуускайга «Харах аһыллыыта» кулуубу тэрийэччи уонна салайаачы, итэнник аттаах фонданы олохтоочу. Арыгыйыттары эмтиир үлэтигэр кини Довженко ыымаларын, итинник тэҥэ тус бэйэтин биоэнергетическэй, психо-педагогическай ыымаларын туттар.

СИА.

бэтин хотуна буолбут, 80-с сыллардааҕы Чурапчы дьахталларын түмсүүтүн салайаччыта Л. Д. Барашкова кыыс оҕотугар түҥэн түһүлгэнэ тэрийсэ-салайса сылдьарын көрөн, дьон туһугар үлэ хаһан да уостубат уотунан умайбыт киһи диэн махтана, сөҕө саныыбын.

Хайдах киһи умнуой «Улуус бастыҥ учууталаҕа» конкурска история учуутала Л. М. Иванова умсугуйан туран үөрэппит уруогун, кыайыыны ситиспитин, ону тэҥнэҥ үлэлэтэн кинини үөрэппит Россия үтүөлээх учуутала А. А. Борисова иэйэ үөрбүт түгэнин.

Сайын «Байыыат тиэргэн» күрэхтэһиҥ сүнньүнэн от ыйын үгэнин саҕана Сылаҥ нэһилиэгэр тахса сылдьыбытым. Аныгы сиэриэнэ омук спортивнай көстүүмнэрин кэппит, төбөлөрүн маҥан биллэтиллэн күнэн хаххалаабыт, оҕолорун батыһыннаран ходуһаттан тахсыбыт элэстэммит хоһуун дьахталлары киһи эрэ сэгэрэ көрөр. Сибэкки, оҕуруот аһын үүнтэриниэ көҕүлэччилэри Макарова Парасковья Матвеевнаны, Друзьянова Евдокия Афанасьевнаны билэн, олохторун умсугуйан туран ойостоллоруттан сүрүн көтөҕүлүнэ. Биэс оро ийэтэ Парасковья Матвеевна эдэр оҕуруотчут, ол эрэ ри биилэтэ көрүүтэ кэҥээбит. Оҕолорунуун 7 суол ааас оҕуруот аһын олордубут, ону көрөн-истэн 7,5 кууа хортуоппуйу, 71 кочан хаппыастаны, 40 кг помидору хомуйбут уонна «Саамай, саамай...» күрэхтэһиҥ кыайылаҕынан тахсан, нэһилиэгин дьонун үөрдүбүтэ.

Сыл түмүгэр дьиэ кэргэн түмсүүлэриин кыттыылаах Чыаппараттан Ульяна Ивановна Оконешникова ыалдьыттаан аастА. Кини «Түөлбэ баайынай хаһаайыстыбатын ылтэлээх ийэтэ, саҥа дьиэҕэ көҥөн киирдилэр, үйнэйбаларыгар баанньык, хотон, сибиинньэ турар сирэ, атын да тутуулар элбэхтэр. Бэйэтэ ыспит саҥылыттан саҕыннаах тиктиэхтээрин, быйыл бэргэһэ тиктэн кэппитин ис-иһиттэн нэйэ кэпсии олороруун көрдөххүнэ, саха талба-мааны хотуна бу сырыттаҕа диэн умсугуйа саныыбын.

Төнкүбэт төлкөбүтүн төрүттүү сылдьар, тулабытын сырдыгынан, сылааһынан толорор дьоммут—улууспут бастыҥ дьахталларын итти курдук даҕа туруохха сөп. Бахсы нэһилиэгин баайылыга Е. Н. Сергеева, Хатылы нэһилиэгин нилэҥ-саҕалаах олорор У. Н. Атласова, бастакы гимназиябыт директора А. С. Иустинова, «Сахакредитбанк» директора Л. Г. Алексеева, улуус дьаһалтатын баайылыгын экономикаҕа солбуйаччы С. Р. Евграфова, нистэниьэг И. С. Никифорова, инбэлиит оҕолору чөлүгэр түһэрэр кини директора А. П. Перевалова, бастыҥ учуутал С. М. Макарова, 63 Герой-ийэлэрбит уо.д.а. тустарынан үгүһү-элбэҕи нэйэн турар кэпсиэххэ сөп. Кинилэр туставх үлэлэриттэр хоһууттар, сымнаҕас иэйиилэриэн бүөбэйдээн, күн үүтүнэн эмсэхтээн сарсыҥны кэбиэрилэрбитин иитэллэр. Сиргэ олоҕу саҕаачылар, тыыннаачылар эрэ бу маннык кэрэ буолар аналлаахтар, дьон сүрэҕин сааскы сырдык халлаанныы ыраахынан толороллор.

Үммут кэрэ, сааскы сырдык быраайыныыгынан—Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэриэн, күндү дьүөгэлэр!

Валентина ПИНИГИНА,
улуус дьаһалтатын дьиэ кэргэн, дьахтар проблемаларыгар уонна демографическай политикаҕа отделын начальника.

52 25 52 25 52 25 52 25 52

ДЕПУТАТ, ДИРЕКТОР, ИЙЭ

«Айыллаан» Культура дьиэтин директора Н. М. Заболоцкая кабинетыгар, өрүү буолларын курдук, үлэ-хамнас күөстүү оргуйар—икки эдэркэн үлэһит машинкаҕа бэчээттииллэр, телефон биир кэм өрө тырылыыр.

—Надежда Михайловна, үтүө күнүнэн, субу кэлбит быраабынньыгынан!

—Эйигин эмиэ эҕэрдэлиибин!—итэ курдук уруйдаһа баран, кэпсэтиибитин саҕалыыбыт.

—Надежда Михайловна, Улуус Мунньаҕын депутаттарын ортолоругар кини айымах кэрэ аҥарын бэрэстэбиитэлэрэ иккиэйэт эрэ. Ити үлэлииргитигэр, сорук-ытун ситиһэргитигэр мэһэйдиэх дуо?

—Бастакы сессияҕа сорудах буоламмын хайдах эрэ муор-туор курдугум. Билигин түргэн барсан иһэбит, өссө сорох-сорох түгэннэргэ өрө тутуох курдуктар. Президиум чилиэнэбин.

—Тус бэйэт ханнык комиссияҕа үлэлиигин, туох сыаллаахтыт-соруктаахтыт.

—Культура, спорт, ыччат боппуруостарынан дьарыктанар бастайааннай комиссия председателэбин. Үстэ мунньахтаатыбыт. 1996 сыл Ыччат сылынан биллэриллибитинэн, ыччаттар конференцияларыгар дьүүллэһиигэ туруоруллубут «Чурапчы улууһун ыччатын кинин сайдыытын программатын» кулун тутар бүтэйигэр буолуохтаах сессияҕа бигэргэттэриигэ киллэрээри бэлэмнээбит. Биһиги биэс сыл болдьохтоон быыбардаммыппыт. Ити кэм иһигэр культура объектарын туттарыы, олорго капитальнай өрөмүөннэри ыыттарыы боппуруоһун быһаартарыыны сессияҕа киллэриэхпит диэн былаанныыбыт. Урукку сылларга, бэйэҕ да билэрин буолуо, райсовет сессията, араас таһымнаах мунньахтар буоллуннар наар үүтү-эти, сири оҥоруууну эрэ тула кэпсэтии буолара. Билигин биһиги нэһилиэктэр дьаһалталарын баһылыктарын кытта ыкса сибээстээхтик үлэлиир туһуттан директордар сэбиэттэрэ диэни тэрийбит, ыйга биирдэ мунньахтыыбыт. Онно баһылыктар икки төгүл сырыттылар, балаһыанньаны өйдөөн эрэллэр дуу диэн үөрэбит.

Мэнтиги депутатынан культура үлэһиттэрэ туруорбуттара, онон даҕаны уонна бэйэм 20 сыл үлэлээбит театрбар көмөлөһөөрү даҕаны капитальнай өрөмүөн ыыттарары туруорсабын, эһиил кини 25 сыллаах үбүлүөйүн бэлиэтиэҕэ. 1972 сыллаахха үлэҕэ киириэҕиттэн биирдэ даҕаны капитальнай өрөмүөн ыытыллан көрө илик. Көрөр саалаҕа балкон оҥорторуохпутун, сымнаҕас олохтору атыылаһыахпытын баҕарабыт. Эскиэстэрэ оҥоһуулука, уп көһүүлээҕинэ үлэлиир баҕалаах икка биригээдэни кытта кэпсэттибит. Билигин мал ахсын кэриэтэ видео баар, дьэлэрэ сылаас, ис киирбэх. Биһиги Культурабыт дьиэтэ эмиэ сылаас, тупсаҕай оҥоһуулаах, кини кута-сүрэ токтуур буолларыгар баҕабыт улахан.

—Урукку депутаттарга курдук, эһиэхэ наказ бэриллибэт, бэйэҕит программа оҥостон үлэлиигит. Эн программаҕар комиссияҕытынан быһаарар соруктар тастарынан ханнык атын хайысхалар баалларый?

—Кыаммат араҥаҕа, инбэлииттэргэ көмөлөһүү, ийэ, дьахтар буолбарым быһыытынан киниэр хамсааһыннарыгар, үлэлэригэр кыттыы киирэллэр. Инбэлииттэр обществоларын кытта уруккуттан да сибээстээхтик үлэлиирим, ыһыахтарын ыытыытыгар, надиэлэни тэрийиигэ быһаччы кыттыбытым. Ураһабытыгар мустан саҥа атастаһаллар, кэпсэтэллэр. Быһата, Любовь Ивановна тугу эппитин барытын толоро сатыыбыт. Дьахталлар Кыыдалга буолбут ыһыахтарын быһаччы тэрийэн ыытыыбыт, субу ыйга кырасаабыссалар конкурстарын ыытарга бэлэмнэнэбит. Н. Н. Тарская бириэйигэр ыытыллар тустууну тэрийэр сценарийи бэлэхэ эмиэ баарбын. Чэ, итинник быыс бултбит курдукпун.

—Депутат быһыытынан туруорсууларгыттан туох туолбата тоҕо?

—«Айыллаан» иниттэрээри, таһыттан сибатарга туруорсан 15 мөл. солк. көрдөспүппүт. Бириэгээдэ булуллан баран үбэ көстүбэккэ хаалла. Бюджет олус хобуттаан быһаарыллара мэһэйдиир. Быйыл туруорсуубут ылыллыннаҕына даҕаны таһын сыбатар кыахпыт суох, кыаллыбата буолуо. Сууллаары турар Сылаҥ, умайбыт Толоон кулуубтарын онноларыгар саҥа кулуубтары тутууну народнай тутууларынан биллэрдилэр.

—Кэлэтин да дьиэҕэ олорбот түбүктээх үлэлээххин, эмиэ да актыыбынай общественниккын. Оттон ийэ быһыытынан дьиэҕэр-уоккар туох дьоҕурдааххыный?

—Ачылыыбан мөлтөхпүн, тыкпэппин даҕаны. Оттон үбүөһы үлэрэ туттууга куһаҕана суохпун диэн саныыбын. Оннук буоламмын дуу, улахан кыыһым түүлээхтэн да, атын да иистэн толлубат, сатыыр. Ииньэ сынан, этэрбэспитин, бэргэһэбитин, атын да таҥаспытын бэйэбит тиктэбит, харчыны ороскуоттаабаппыт. Билигин үс оҕом үөрэнэр. Улаханым СГУ-га кэтэхтэн III, уолум IV курстарга үөрэнэллэр, кырам быйыл Новосибирскайдааҕы тутуу академиятыгар киирбитэ. Олус ахтыаҕа диэн каникулугар аҕала сырыттыбыт, проезд улахан. Икки сиэнэээххин, биирдэстэрэ аҕыйах ыйдаах, олору кытта бадьыыстаһабын. Ити соҕотох ийэ саныыгар сөптөөх таһаҕас. Дьиэ көҕдөйө атыласпытым, ону ситэртэриэхтээхпин.

—Надежда Михайловна, чахчыта туруу үлэһит кииһигин. Оҕолоруҥ букатын кыра дьон эрдэхтэринэ үрүлүйэ үлэлээн, ол быыһыгар марыһах ниэрин көрө сылдьан, Саха Республикатын үтүөлээх үлэһитэ буолбутуҥ, сэбиэскэй да кэмигэ, билигин даҕаны дьонуҥ-сэргэҥ эйигин депутатынан быыбардаан итэҕэл сүктэрэллэр. Үлэҥ-хамнаһыҥ, дьонуҥ-сэргэҥ туһугар кыһамньыыҥ иһин барҕа махтал буоллун, өссө төгүл үтүө, кэрэ быраһыанньыгынан—Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэринэн, дьоллоох буол!

—Баһыыба!

М. СИДОРОВА.

Сымнаҕас-сымнаҕастык үктэнэн...

Наһилиэк бастакы Герой-ийэтэ В. П. Васильева быйыл 80 сааһын туолар. Үэн оҕону төрөтөн, көччөх ымыны көтүппүт бу күн кини саамай бэлиэ уратыта—сэмэй-көрсүө майгыта. Олох айылгыта-ньулуунун билбит, дьонун-сэргэҕэ амарах сыһыаннаах Варвара Прокопьевнаны көрө-билэ сылдьан «дьиҥнээх ийэ маннык буолуохтаах эбит буоллаҕа» диэн саныаҕа кэлэҕин.

Холбуу хотонноох урукку үбэ бүтэр уһугар төрөөбүт, төрөппүт ийэ сылаас сыһыаныттан маппыт оҕо саастаах кыысчаан үлэни өрө туппутунан улаатыыта. Аҕатын кырдьаҕастар олорбут сиригэр Куонду Бороккуойба диэн ааттыыллара. Ол бэйэтэ кырдьар сааһыгар харахтан көрбөтөх ыраах хоту дойдутугар үүрүллэн тииийэн көмүс уҥуоҕа Эдьигээн Талахтааҕар хааллаҕа.

Балбаара сааһын ситиитэ дьон сиэриттэн хаалсыбакка мал буолбута. Окко түспүт оҥоһуута дьоҕус эрээри чороон курдук уурбут-туппут быһыылаах, сэмиий-сэмэй кыысчааны Мэлдьэхсит кийиитэ оҥорбута. Кэргэнэ Александр Марков, бэйэтэ туспа майгылаах, сытыы-хотуу эдэр киһи, Дьокуускай куоракка политическай сырдатыы оскуолатыгар үөрэнэ сылдьан «норуот өстөөҕө Ойуунускай дьиэлэтыгар» эриллэн, кылгас кэмнэ хаайыллан, үөрэҕиттэн матан тахсыбыт. Эдэр мал бэркэ сөбүлэһэн олорон, биир уол оҕону оҕолонноллорун кытары. Аҕа дойду сэриитэ саҕаланан, алдьархай ааҥнаабыта. Балбаара оҕотун көтөхпүтүнэн соҕотоҕун туран хаалбыта, кииһитэ сэриигэ барбыта уонна эргиллибэтэҕэ.

Кэлин билләххэ, сорох нэһилиэктэртэн биирдиилээн колхоһу көһүүттэн ордорон хаалларталбыттар эбит, «Тахсыбыт сардаҥа» диэн Балбаара колхоһа хоту барбатах, үчүгэй көрлөрүүлээх, үлэлээх-хамнастаах буолан уонна, баҕар, оройуонҥа салалтаҕа көмүскэһэр киһилээхтэрэ эбитэ буолуо. Оҕо сылдьан биирдэ икки кырдьаҕас кэпсэтэрин истэн өйдөөн хаалбыппын: «Сардаҥаттан» хаһан куһаҕан киһиит кэлбитэй, үчүгэй бөҕө буоллаҕа дии...»—диэбиттэрин. Онно санаабытым хайдах эрэ ураты сырдык күннээх, ураты үтүө дьонноох оннук сир ханна баар буоллаҕай диэн.

Варвара Прокопьевна аастуор ыарахан сыллары ыанньыксыттаан, армеец кэргэнэ эбэн аһылыктаах буолан, оҕотунуун этиигэ туорпабыттара. Соҕотох эмээхсин сыстан сылдьан аһаҕан, оҕотун көрсөн, дьонунуун өйөбүлэн аһарбыта. Хас биирдии күнэ харах уута аргыстаах мар сэрии сии бүтэр уһуктаах буолан, кини бөҕө олоҕун мэлтэстибит алдьархай сабаа охсуллубута. Үөрбүт-көппүт, күлбүт-оонньообут эдэркээн доҕоро аны кэлбэтин, букатыннаахтык эргиллибэт сиргэ барбытын туһунан билэринии ылар даҕаны, Балбаара киһитэ барбыт суолун төрдүн хасата одуулаабыта, аан тыаһын аайы эрэнэ-күүтэ эргиллибитэ буолуой? Күн-дьыл аһан испитэ, кэргэнэ кэлбэтэҕэ.

Биирдэ бэйэтин колхоһун чилиэнэ, сэриттэн эргиллибит Баһылайап Ньукулай—Харатаай диэн эмиэ аҥардас киһи холбоһуох диэн тыл кэтэхпутэ. Кэлбит-барбыт, элбэх кэпсээннээх киһиттэн дьулайа санаатар да, сөбүлэспитэ. Онон иккиһин мал буолан барбыта. «Кадьиниинар» ааттыыр сылларыгар Харатаайдар (аны барыларын этиннник ааттыыр буолбуттара) Мугудайга көһөн кэлбиттэрэ. Хоту алаастар. Төлөй фермаларынан Балбаара ыанньыксытынан, субан көрөөччүнэн, арыыһытынан үлэлээн сэттэтэ оҕолонуохтарыгар диэри олорбуттара. Ньукулайа сааһын тухары биригэдьиир уонна авал үлэтиттэн итэҕэһэ суох сөбүлээн сүүрүк сылгылары баайар дьарыктааҕа. Араас кураан сылларга биригэдьиир киһи ыраах үрэх бастарынан сылдьара оччотооҕу олох сиэрэ этэ. Дьахтар «сылаас сиргэ, дьиэ эргин» оҕолорунуун бэйэтэ эрэ олороро эмиэ туох да олуоната суоҕа, сиэр иһинэн курдуга. Түөрт оҕо тэгиэн үөрэнэр буолан (барыларын ханна баҕаран дьиэлиэхтэрэй?), кини сиргэ Марылдьыга көһөн кэлбиттэрэ. Ньукулай куолутуан Аммаҕа фермаһы көһөрөн киллэрэн суох кэмигэр Балбаара үйэтигэр бастакы улахан атыытын—балаҕаны дьонтон ылбыта. Хантан үгүс мал кэлиэй, оҕолоро кэккэлэһэ дьиэттэн «баайдарын-дуолларын» көтөҕө-көтөҕө таһан, көһөн киирэн хаалбыттара. Ону кэлин санаатаҕына, кырдьаҕас ийэ ис-иһиттэн сырдаан кэлэр: оннук улаханнык үөрбүт эбит. Аҕалара кэлиитигэр дьонноро «балаҕаннаах да бараннаах» буолан тоһуйбуттар. Балбаара, дьэ, маннан ыла, киһи эрэ буоллар, үлэттэн тохтообута. Оттон дьахтар сүрүн аналын—оҕолоорун уураппатаҕа. Кыра дьон эбилэн испиттэрэ. Уон оҕолонон Герой-ийэ аатын ылбытыгар нэһилиэк дьоно үөрүүлэрин тэҥҥэ үллэстибиттэрэ: эрдьоннор дьиэ тутан, дьахталлар ииспэнэр массыына бэлэхтээн, үөрүү үөһэ үөрүү диэн тутун биллэрбиттэрэ.

Нууччаларга «кыра оҕо—кыра кыһалҕа, улахан оҕо—улахан кыһалҕа» диэн өс хоһооннооктор. Колхозтаах ыал кырыымчык дохуотугар улаатан иһэр дьону ситэрэн аһатар-таҥыннарар төһө кыһалҕалааҕын ийэлэр эрэ билэн эрдэхтэрэ. Күн аайы, сыл аайы, олох устатыгар «бүтүн тугу буһаран-астаан аһатабын, улахаттарбар, кыралаарбар, кыһыны, сайынны таҥастарын хантан булабын, оҥоробун» диэн саныыан салайтаран, этэргэ дылы, биирэ-биэс сынан сии барыларыгар тириэрдэн, сүһүөхтэригэр туруоран испиттэрэ. Оҕолоруттан улаханнара Егор Марков бастакынан үөрэҕин бүтэрэн врач, оттон Татьяна культура үлэһитэ буолбуттара. Ол курдук, утум-ситим улаатан, бэйэ-бэйэлэрин өйөһөн, түс-туспа мал буолуталаан, билигин «герой» кыыс Ульянаа бэйэтэ уонтарыттан тахсан эрэр оҕолордоох мал ийэтэ. Балбааралаах Ньукулай сиэн үөрүүтүн, таптаһан билэн, ис-баачы олохторо саҕаламмыта. Оҕонтор пенсияҕа тахсыбытынаар колхоһа эмиэ бэйэтин курдук «пенсияҕа тахсыбыт» сүүрүк атын—Мандааты бэлэхтээбитэ. Мандаат диэн «ыҥыырдаах» ааттыыр сүүрүк ат баар буола сылдьыбытын саастаах дьон өйдүүр буолуохталлахтар. Оройуонун дьонугар куорат ипподромугар араас боруода аттары кыайталаан, үгүс үөрүүнү даҕаны, үбү даҕаны төбэн биэрбит буолуохтаах. Ньукулай оҕонньор бу атын сүрдээх өр илдьэ сылдьыбыта. Сымньалаҥга тахсыбыт киһи бэһиэтыттан, дьиэтигэр сыппакка, дьэ иллэҥсийэн сүүрүктэри эрчийиинэн олоҕтооҕтук дьарыктаммыта. Оҕонньор баайбыт сылгылара кырдьыы кынаттанан Харатаайы элбэхтэ ааттаабыттара. Ол кэриэһигэр ааспыт ыһыахха кырдьаҕас тренер анал бириэһэ олохтонон, ат сүүрүүтүн таптааччылары улаханнык сэргэхсиппитэ. Нэһилиэкпин даҕаны ол салаҕа туруо диэн эрэл баар.

Соторутаабыта «Тиэргэн» түскулу олохсо киллэрэр, чөбдик олоҕу дьоһуннаах дьиэ кэргэни пропагандалыыр сыаллаах нэһилиэктэр икки ардыларыгар ыытыллар көрүү-конкурска мугулайдар сэрии ветераннын оҕдообото В. П. Васильеваны иннэтээтилэр. Герой-ийэ чугас баар оҕолоро, сиэттэрэ мустаннар ыллаан-туойан үҥкүүлээн дьонноргун соҕтордулар, чаҕы даҕаны таламнаах, дьоллоох дьиэ кэргэн баар эбит диэн итэҕэттилэр. Аҕаларын ааттаан Харатаайдар дэтэр эҕэ үүһэ дьонгго дьоллоро-сортулара» өссө үрдээтин, ыччаттара элбээтин диэн алҕааҕыыр. Оттон Харатаай Балбааратыгар, күн саналаах ийэҕэ, эдьийгэ, сиилэс уйэтэ уһуурагар, үөрүүтэ өссө үксүүрүтэр баҕарааҕыр, сымнаҕас-сымнаҕастык үктэнэн толору дьоллон диэн ыһырэхтик этиэбиг.

Татьяна ЗАХАРОВА.

Эҕэрдэлиибит!

Аҕабыт ыарахан турукаах улуустааҕы киин балыыһа хирургическай отделениетыгар киирбитин ити отделение үлэһиттэрэ олохсо төрүүнэрбиттэрэ. Маннык үлэһиттэр ураты кыһамньылаахтара үчүгэйдик биллэр.

Сааскы кэрэ быраабыннынньыгынан—Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэринэн үтүөкэн киһи, үрдүк билиилээх хирург, отделение сэбиэдиссэйэ Надежда Николаевна Кузьминаны, кинини кытта ити отделение үлэһит кыргыттарын, дьахталларын истиҥник эҕэрдэлиибит. Үйэҕит устата толору дьолгут дьалыыйбатын, сырдык, сылааһынан сыдьаайа сылдьыҥ.

Сидоровтар дьиэ кэргэттэрэ.

САҤА СУОЛУ-ИИҺИ КӨРДҮҮБҮТ

Бүгүҥҥү хаһыаппыт корреспондена «Мындаҕаайы» табаарыстыба председателэ, Болугур нэһилиэгин дьаһалтатын баһылыга Н. Г. МИХАЙЛОВЫ көрсөн кэпсэтиитэ сырытта. Билигин улууска үс табаарыстыба үлэлиир. Олортон биир бөдөҥнөрө Болугурдаар буолаллар. Николай Григорьевич хаһаайыстыбаҕа үлэ-хамнас туругун, инникитин хайдах дьаһанар былааннаахтарын туһунан кэпсээтэ.

—Билигин олохпут олус уустугурда, үп-харчы бириэмэтигэр кэлбэт. Ити дьон өйүгэр-санаатыгар куһаҕаныһан сабыдыаллыыр, босхотугар тоҕо үлэлээн муҥнанабытый, тоҕо бүгүҥҥү мэлдьи инфляцияҕа ылларыахтаахпытый диэн өйгө-санааҕа тиэрдэр. Оптуокабыт дьону кытта уопсай тылга киирсиини улахаҥҥык атахтыыр. Холобур, эт-үүт комбината туттарбыт бородууксуйабытыгар табаарыстыбаларга да, бааһынай хаһаайыстыбаларын да кытта бириэмэтигэр аахсыбат, онон үлэһиттэрбит хаастыы да ыйга хамнастарын ылбаттар. Пенсиялаах эрэ дьоннордоохтор чэй, саахар, килиэп атыылаһар кыахтаахтар.

Аахпыт сылга «Мындаҕаайы» табаарыстыба 82 мөл. солк. нокооттоохтук үлэлээн кэлбитэ. Ол сүрүн биричиинэтинэн эт харчытын бириэмэтигэр төлөөбөт буолаллар, эти туттарбатахпыт буолла диэххэ наада. Ол иһин улууска хаалбыт «Хадаар», «Чыаппара» уонна «Мындаҕаайы» табаарыстыбалар дуогабар түһэрсэммит «Сайылык» бааһынай хаһаайыстыбатын базатын 200 мөл. солк. атыылаһпыппыт, бэкээринэтин холбуу. Онон үрүҥ аһы, арыыны, эти улпотребсоюз сыанатынааҕар чэпчэкитик атыылыырга сүбэлэстибит. Үлэһиттэрбит, сүөһүлэрэ, улуус киинин олохтоохторуттан сүүмэрдээхпит. Үүт аһы арыычча чугас «Хадаар» табаарыстыба хааччыйыахтаах, оттон эт өртүн бары көмөлүүргэ быһаарсыбыппыт. Үбү-харчыны тута киллэрдэххитинэ, дьон мунаарбакка эрэ үлэлиир усулуобуйалары тэрийиэ этибит. Бүгүҥҥү бэйэбитигэр «Быйан» диэн маҕаһыыннаахпыт. Эти, арыыны, үрүҥ аһы атыыдыыбыт, Мындаҕаайы бөһүөлэгин олохтоохторун наадыйыыларын толоробут.

Хаһаайыстыбабытыгар табаарыстыбаны таһынан 10 бааһынай хаһаайыстыбалаахпыт. Аахпыт сылга фуражнай ынах аксыттан ортотунан 1600 кг үүтү ыабыппыт, оттон бастыҥнарбыт 2800-түүнү ылбыттара. Үлэни-хамнаһы таба тэрийдэххитинэ, үүтү балачча махпытын сөп эбит диэн санааҕа кэллибит. Оттон кыттыгастарбыт «Хадаар» уонна «Чыаппара» табаарыстыбалара урукку сылларга үүтү ыаһыҥҥа куһаҕана суох көрдөрүүлээхтэрин бэрт үчүгэйдик билэбит. Хадаарга А. Т. Кузьмина мэтээрсэйдээх Улахан Сыһыы фермата республикаҕа хас да сылларга инники күөнүгэ сылдьыбытын хаһыаттар страницаларыттан түсэтэрин улуус хоһуоталара аҕдаччылара билэр буолуохтаахтар. Саҥа атыылаһпыт базабытын этэҥҥэ үлэлэттэхпитинэ, 70-ну мөл. курдук солк. сотору кэмнэн төлөтөн, үлэһиттэрбитин бириэмэтигэр хамнаһыган хааччыйыахпытын сөп ко дьиэ. Аны үс коллективнай хаһаайыстыба улууһунан эрэ хааччахтаммакка, республика киининэр тиийэ бородууксуйабытын батарарга суоттанабыт. Кэлин сыыйабаайа техникаларбытын түмнэхпитинэ, кэнсэтиитин эрдэттэн ыыттахпытына, промышленнай да улуустарга тиийиэхпитин сөп.

Улуус үс коллективнай хаһаайыстыбата бу түһэрсибит дуогабарбытын өссө сайыннаран, хаһааҥҥааҥҥыта саҥа суолу-ииһи көрдүүр баҕалаахпыт.

Билигин Россия атын уобаластарыттан аһы-үөлү, табаары чэпчэки сыанаҕа атыылаһан аҕалан мааттан атыылыыр биирдиилээн коммерсаннар элбээбиттэрин бары бэркэ билэбит. Ол түмүгэр бааһынай хаһаайыстыбалара, табаарыстыбалар оҥорбут бородууксуйаларын батарыылара уустугурар. Онон билигин рынок сокуонунан күрэстэһии балаһыанньата үөскүөх курдук. Ончогугар бүгүҥҥү кыттыһыыбыт атыыга эргиэҥҥэ хайыыс эмэ оруолу ооньуоя сөп этэ. Атыылыыр бородууксуйабыт сыанатын ыраппакка, ол соҕуруттан аҕалан атыылыыр астарыгар үөллэригэр маарынньатан батарар соруктаахпыт. Коммерсаннар барыстара сатыыллара чуолкай. Ол иһин биһиги оҥорон таһаарар бородууксуйабыт бэйэҕэ турар сыанатын аҕан-суоттаан быһаахтаахпыт, онуоха нэһилиэнньэни баттабат курдук сыана олохсуйарын ситиһэ сатыахтаахпыт.

Олохпут билигин курдук уустугурбут кэмигэр таах олорон биэрэрбит табыллыбат. Ол иһин бородууксуйабытын тэнэ кыаллары нан батарар туһугар үлэлиэхтээхпит, онон улуус нэһилиэнньэтин аһынан-үөлүнэн хааччыйар соруктутун толорор туһугар бэйэбититтэн тутулуктаах оҥорорго дьулуһуохпут. Кыттыгас базабытын көдьүүстээхтик туһаннарбыт диэн баҕа санаалаахпыт. Инникитин производствобытын өссө кэҥэтэр туһунан толкуйдуохтаахпыт. Ол инниттэн тэҥгорор установкалары булунарга, үчүгэй бууустаннарга, аһылык бородууктаарын харайар ыскылааттанарга кыһаныахтаахпыт. Тэрээһиҥҥи кыайдахпытына, үлэһиттэрбитин бириэмэтигэр хамнастыахпыт этэ диэн санаабыт. Инникитин хайдах дьаһанарбытын бириэмэ көрдөрөн иһиэҕэ, кэлин оһытыран да бармахпыт буоллаҕа дии.

ЭҔЭРДЭЛИИБИТ!

Күндүтүк саныыр, убаастабыллаах киһибитин Аграфена Николаевна МАКСИМОВАНЫ 65 саастын туолар күнүгүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Кырдьар диэни билиммэккэ, ыарыыны-дьаҥы кытта маалласпакка, чэгиэн-чэбдик буол, өссө даҕаны таһаарыылаахтык үлэлээ-хамсаа, мэлдьитин үөрэ-көтө, кэпсиин-иһэнэ сырыт. Эйиэхэ уонна дьиэ кэргэттэргэр кытаанах доруобуйаны, дьолу-соргуну, сиэннэриҥ өссө элбиир туралларыгар баҕарабыт.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета, АПХ үлэһиттэрин профсоюһун улуустааҕы комитета.

x x x

Таптыыр кэргэммин, ийэбитин, эбэбитин, эһиийбин, балтыбытын Екатерина Львовна ГОВОРОВАНЫ 60 саастын туолар үбүлүөйгүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Эн биһиги түспутугар киһамньыҥ, сүбэҥ-амаҥ, өйөбүлүҥ иһин барҕа махтал. Эйиэхэ чэгиэн доруобуйаны, амарах, сылаас сыһыаныҥ үҕараабатыгар, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, дьонуҥ-сэргэҥ үөрүүлэрин үлэстэн өр кэмнэргэ уһуннук, дьоллоохтук олороргор баҕарабыт.

Кэргэниҥ, уолаттарыҥ, кийииттэриҥ, сиэннэриҥ, убайдарыҥ, балтыҥ, күтүөтүҥ, Михеевтэр, Говоровтар, Барахсановтар.

x x x

Күндү биир идэлээхтэрбитин Акулина Петровна ФЕДОРОВАНЫ, Марфа Семеновна НАУМОВАНЫ сүрэхтит сылааһын анаан, үөрэтэр оҕолоркут дууһаларын түстүүр, улахан олоххо эрэллээх, туһалаах буолар киһини үүннэрэр сыралаах үлэҕит үрдүктүк сыаналанан, Россия норуотун үөрэҕириитин туйгуна буолбуккутунан уонна сандал саас бырааһынньыгынан итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Тус бэйэҕитигэр, дьиэ кэргэҥҥитигэр чэгиэн доруобуйаны, олоххутугар дьолу-соргуну, үлэҕитигэр ситиһиилэри баҕарабыт.

Чурапчытааҕы гимназия коллектива.

x x x

Күндү кыыспын, эдьиийбитин, үлэ ветеранын Светлана Филипповна ПЕРМЯКОВАНЫ 50 саастын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Эйиэхэ, дьиэ кэргэттэргэр чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, уһун үйэни, үйгүлээх олоҕу, дьолу-соргуну баҕарабыт. Биһиги түспутугар ахсаабат кыһамньыҥ, эйэҕэс сыһыаныҥ, бары көмөҥ иһин махтанабыт.

Ийэҥ, балтыҥ, бырааттарыҥ, кийииниҥ.

x x x

Убаастабыллаах ветеран үлэһиттэрбитин, аҕа саастаах табаарыстарбытын Мария Михайловна КОРКИНАНЫ, Герой-ийэ Прасковья Алексеевна ПОНОМАРЕВАНЫ үөрүүлээх үбүлүөйдэргүтүнэн уонна Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэринэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Эһиэхэ чэгиэн доруобуйаны, эдэрдии эрчимнээн ыһыктыбаккытыгар, кырдьары билиммэккитигэр, уһун үйэни, олоххутугар дьолу-соргуну баҕарабыт.

Кытаанах орто оскуолатын коллектива.

x x x

Күндү кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин, убайбытын, бырааппытын Николай Егорович МОНАСТЫРЕВУ 60 саастын туолбут үөрүүлээх күнүгүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Аймах-билэ дьоҥҥор үтүөнү эрэ ыралаан сүбэлии-амалыы сырыт, туппут дьиэлэриҥ сылааһынан бар дьоҥҥор кэнэҕэһин даҕаны илгийэ турдунар. Үтүө ааттыҥ үс үйэҕэ иһирэхтик ахтыллыннын.

Кэргэниҥ, уолаттарыҥ, кийииттэриҥ, сиэннэриҥ, быраатыҥ уонна Кэптэниттэн эдьиийиҥ Лыткиҥнар дьиэ кэргэттэрэ.

x x x

Убаастабыллаах биирдэ үлэлиир коллегабытын, дьүөгэбитин старшай-методист иитээччини НОЕВА Анна Гаврильевнаны «Норуот үөрэҕириитин туйгуна» аат иҥэриллибитинэн уонна Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэринэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьоллоох олоҕу, үлэҕэр өссө үрдүк ситиһиилэри.

Сылаҥ уһуйааныгар биирдэ үлэлиир дьүөгэлэриҥ.

x x x

Күндү ийэбитин, эбэбитин Евдокия Саввична НАЗАРОВА 1 60 саастын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн уонна Дьахталлар аан дойдутааҕы сырдык, кэрэ бырааһынньыктарынан ис сүрэхпититтэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Эйиэхэ чэгиэн доруобуйаны, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ үөрүүлэрин тэҥҥэ үллэстэ, үөрэ-көтө үчүгэйгэ түбүгүрэ уһуннук дьоллоохтук олороргор баҕарабыт.

Оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, Бэстээхтэн Афанасьевтар, Хайахсыттан Федуловтар, Герасимовтар, Чурапчыттан Герасимовтар, Местниковтар.

x x x

Норуот үөрэҕириитин туйгунун, «Үлэҕэ килбиэнин иһин» медаль кавалерын, Арыылаахтааҕы «Бэһик» уһуйаан иитээччитин Анна Софроновна КАЖЕНКИНАНЫ күн сирин көрбүтүҥ үйэ аҥардаах үбүлүөйгүнэн, үлэлээбитиҥ 30 сыла туолуутунан биирдэ үлэлиир дьүөгэлэриҥ истиҥник эҕэрдэлиибит. Эйиэхэ сир үрдүгэр киһиэхэ ананар бары кэрэни, үчүгэйи, чэгиэн доруобуйаны, дьоллоох-соргулаах олоҕу баҕарабыт.

«Бэһик» уһуйаан коллектива.

x x x

Күндү эдьиийбитин МАКАРОВА Мария Гаврильевнаны 70 саастын туолар үбүлүөйгүнэн эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт кырдьар диэни билиммэккэ, доруобайдык, дьоллоохтук, оҕолоргор, сиэннэргэр сүбэ-ама буола сылдьаргар.

Чурапчыттан аймахтарыҥ Макаровтар, Гордеевтар, Борисовтар, Пономаревтар, Соловьевтар.

x x x

Күн сирин көрдөрбүт күндү киһибитин, эбээбитин, ийэбитин Мария Саввична ДЬЯКОНОВАНЫ 70 саастын томточчу туолбуккунан уонна Дьахталлар саастыы кэрэ бырааһынньыктарынан итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт күндү киһибитигэр сүбэ-ама, өйөбүл буола биһигиннин үөрэ-көтө уһуннан-уһуннук олороргор.

Өймөкөөнтөн, Чакыртан, Чурапчыттан оҕолоруҥ, кийииттэриҥ күтүөттэриҥ, сиэннэриҥ.

x x x

Күндү кэргэммин, эйэҕэс ийэбитин, тапталлаах эбэбитин, Одьулуун нэһилиэгин олохтооҕун, норуот маастара НИКОНОВА Елена Егоровнаны 60 саастын туолар үбүлүөйгүнэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит.

Баҕарабыт бары үчүгэйи, сырдыгы, ырааһы. Күндү киһибит, эн эйэҕэс майгыгынан, кэрэҕэ баҕаҕынан, үлэҕэ дьулуурдуҥ биһиэхэ мэлдьи холобур буолаҕын, бу курдук куруук биһиги аттыбытыгар үөрэ-көтө, сүбэлии-амалыы сылдьаргыттан үөрэбит. Дьоллоох, доруобай буол диэн ис сүрэхтэн алгыыбыт.

Кэргэниҥ Иван, кыыһыҥ Полина, сиэннэриҥ Лена, Гаврил уонна Сунтаар Элгээйититтэн кыыһыҥ Ирина дьиэ кэргэттэрэ.

x x x

Кылэйги бөһүөлэгэр олорор АНДРЕЕВА Зинаида Семеновнаны үйэ аҥардаах саастын томточчу туолбут олоҕуҥ биир үөрүүлээх күнүгэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Эйиэхэ баҕарабыт кырдьары билиммэккэ, доруобайдык-чэгиэнник, оҕолоргор күүс-көмө буола, өй-санаа салгыы сылдьаргар. Аймах-билэ дьонуҥ, дьиэ кэргэттэриҥ ытыктабыла, таптала эйигин куруук арыаллаатын.

Кэргэниҥ, оҕолоруҥ, балтыҥ Марфа, Платоновтар, Андреевтар.

x x x

Убаастабыллаах күн-күбэй ийэлэр коллективтарын— Мугудайдааҕы балыыһа коллективын Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэринэн итиитик эҕэрдэлиибит. Киһи доруобуйатын туһугар үтүө кыһамньыгыт, сылаймары билбэт үлэҕит иһин махтаабытын тиэрдэбит. Эһиэхэ олоххутугар дьолу-соргуну баҕарабыт.

Мария, Степан НОГОВИЦЫННАР.

Олох син-биир кэрэ

Амма өрүс этиэхтэн кэрэ кытылларыгар төрөөн-үөскээн, итиниэ үлэлээн-хамсаан оҕо, эдэр кэмнэрим ааспыттара. Кырдьар саастар оҕобун эдэригэр сүтэрэн, бэйэм көрбөт буолан, тоҕо да олох аһыытын-ньулуунун эппиэн-сүрэхпинэн билларбин, олох син-биир кэрэ диибин. Ол мин тулабар үтүө санаалаах, аһыныгас дууһалаах, киһини өйдүүр дьон бааллартан.

Кыһалҕалаахтарга, кыамматтарга көмөлөһөөччүнэн биһиги нэһилиэккэ Александра Васильевна Сибирякова, Зинаида Софроновна Хастаева, Елена Саввина буолаллар. Кинилэр аһылар асын иннэлэригэр тутан аҕалан биэрэллэр, дьиэбин-уоппун ыраастыыллар, соҕуну кэпсээн сырдаталлар уонна да оҥороллоро үгүс.

Оптон-маппан аһы-үөлү булбат-талбат киһи маҕаһыыны кытаарым чуолкай. Онуоха Владимир Афанасьевич Заболоцкай салайааччылаах эргиэн предприятиета элиэ өйүүр. Маҕаһыын сэбиэдиссэйэ — эргиэҥҥэ уһуннук үлэлээбит Варвара Дмитриевна Николаева. Киниэнин кэккэлэһэ прилавокка турар Надежда Михайловна, Матрена Николаевна, рабочайдар Ирина Сергеевна, Исак Дмитриевич дьоҥҥо-сэргэҕэ аламаҕай сыһыаннарынаан нэһилиэккэ киэҥник биллэллэр.

Ити дьон, биир дойдулаахтарым, туһунан өссө да элбэх үчүгэйи этиэх этим да, доруобуйам көҥүллээбэт, саас да баттаата. Онон кыһаҕастык баһыыбаларыҥ, бар дьонум. Эһигиннин дьол-соргу эрэ арчыстастын диэн алгыы хаалабын.

Мария ПАВЛОВА.
Мындаҕаайы.

Күн сирин көрдөрбүт күн-күбэй ийэбин, тапталлаах эбэбитин КИРИЛЛИНА Елена Лазаревнаны 70 сааскын туолбуккунан, сааскы кэрэ бырааһынньыгынан истиҥник эҕэрдэлиибит. Бэйиэҕэ ааппабыт олоххор, амарах дууһаҕар иэрүөн нөртүбэбит, кырдьары кирэр тибэн, бийиэнинин үйүнүк, дьоллоохтук олоруоххор баҕарабыт.

Кыыһыҥ, сиэннэриҥ, күтүөтүҥ.

x x x

Ытыктабыллаах коллегабытын, биология учууталын МАКАРОВА Лариса Молотовнаны «Россия үөрэхтээһинин туйгуна» үрдүк аата ыабыккынан уонна Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэринэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Айымньылаах үлэҕэр ситиһиилэри, үгүс үөрүүлэри, ыпыанах доруобуйаны ис сүрэхтэн баҕарабыт. Эйиэхэ, эн тулаҕар сырдык сыдьаайдыы, күөх сирэм чэлгийдин, үтүө-кэрэ үксээтин, дьол-соргу тосхойдун.

Профессор Башарин Г. П. аатынан Сылаҥ орто оскуолатын коллектива.

● **СПОРТ**

АРМИЯ ЧИЭҺИГЭР

Аҕа дойдуну көмүскээччилэр күннэрин чиэһигэр Чурапчы сэлиэнньэтигэр дуобакка «Аҕам уонна мин» диэн үгэс буолбут күрэхтэһиигэ 10 хамаанда кыттыбыта. Састаап да күүстээх. Ол курдук, Аня Владимирова аҕатыныын Гаврил Ивановичтыын, Виталий Монастырев аҕатыныын Кирилл Дмитриевичтиин маастарга кандидаттар, оттон Василий Федоров, Иван Чичигинаров, Павел Варламов сотору-таһынта маастарга кандидат нуорматын толорбуттара.

Хайа хамаанда бастыырын күрэхтэһии тиһэх көрсүһүүтэ быһаарда. Тоҕус оонньоон 15,5 очкону хомуйан, Кирилл Монастырев уолунуун Виталийдыын бастакы миэстэҕэ, Павел Варламов оҕотунуун Славиктыын 13,5 очколаах иккискэ таҕыстылар. Оттон Иван Листиков уолунуун Алешалыын 13 очколоохтар, үһүс бириистээх миэстэни ылбыттара соһуччу буолла. Кинилэр утары көрсүһүүлэригэр Монастыревтары уонна Варламовтары хотуталлаан, ыар, уга-уокка түһэртии сырыттылар, күрэхтэһиини биир да хотторуута суох түмүктээтилэр.

Поликарп БАРАХСАНОВ,
күрэхтэһии судьуйата.

БИЛЛЭРИИЛЭР

«Мэҥэрэл» инвестиция фондатын акционердарын аһаҕас уопсай мунньахтара кулун тутар 14 күнүгэр Мэҥэ-Хаҥалас улууһун дьаһалтатын дьиэтин иччитигэр мунньахтыыр саалатыгар күнүс 2 чаастан буолар. Мунньаҕы «Мэҥэрэл» ИФ управляющайа Хваи В. Н. ыытар. Акционердар бэйэ активнайдык кыттыыны ылаллара ыҥырабыт:

Телефоннарбыт: 24-338, 24-157, 21-193.

«Мэҥэрэл» ИФ бырабылыанньата.

x x x

Чурапчытааҕы «Агроснаб» акционернай общество кулун тутар 23 күнүгэр күнүс 2 чаастан акционердар уопсай мунньахтарын ыытар.

Көрүллэр боппуруостар:

1. Акционернай общество 1995 с. үлэтин отчуота.
2. 1996 сылга үлэ былаана.
3. Араас боппуруостар.

Общество бары акционердара мунньахха сылдьарга булгуччулаах.

АО администрацията.

«САҤА ОЛОХ» РЕДАКЦИЯТЫГАР

Бу дьыл олунньу 21 күнүгэр миигин 60 сааспын туолбут үбүлүөйбүнэн сибээстээн итии-истиҥ эҕэрдэлэрин уонна бу кэмнэри үрдүк таһымнаахтык тэрийэн ыыппыттарын иһин бэйэм ис сүрэхтэн махтал тиэрдэбин: Одьулуун нэһилиэгин бары тэрилтэлэригэр, оскуола, СПТУ коллективтарыгар, Соловьев нэһилиэгин олохтоохторугар, биирдэ төрөөбүттэрбэр, чугас аймахтарбар, биирдэ үөскээбит үөлээннээхтэрбэр, улууус уонна Одьулуун нэһилиэгин дьаһалталарыгар, чуолаан, И. С. Сивцеваҕа, Т. Л. Тарасоваҕа, Н. Н. Шестаковаҕа.

Саха норуотугар Сэһэн Боло, Гаврил Бииллэн, Феоктист Софронов, Дмитрий Дыдаев курдук биллиилээх дьону төрөппүт, дириҥ ситтэн силис-мутук тардыылаах, баай историялаах ытык сир Одьулуун нэһилиэгин дьонсэргэтэ билигин даҕаны, кэлиэҕэр кэлэр да өртүгэр кэмҥэ сайдан-сайдан илаах, билиилээх-көрүүлээх, үөрэхтээх дьону таһаара, үөскэтэ-үүнэрэ туруо диэн бигэ эрэллээхпин.

ТУМАРЧА.

Хаһыат кэлэр нүөмэрэ кулун тутар 12 күнүгэр, оптуорунньукка, тахсыаҕа.

Эҕэрдэлиибит!

x x x

Болтоҥоҕо олорор күн-күбэй ийэбитин, аҕыс оҕо тапталлаах ийэтин НАЗАРОВА Татьяна Николаевнаны 60 сааскын туолар үбүлүөйдээх күнүгүнэн уонна Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэринэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт күн сирин бары кэрэтин, саха алмааһынын кытаанах доруобуйаны, куруук үөрэ-көтө сырыт.

Хатылыттан, Амматтан, Дьокуускайтан, Сылаҥтан, Чурапчыттан оҕолоруҥ, күтүөттэриҥ.

x x x

Күнүү убаастыыр саҕаспытын, алта оҕо ийэтин, сэттэ сиэн эбэтин, эргиэн туйгунун, Мындаҕааһы олохтооҕун МАКАРОВА Елена Ивановнаны 65 сааскынан эҕэрдэлиибит.

Мин кэргэммин, аҕабыт Иван Иванович Ноев, тогүрүк туллайах оҕо, убайбытыын Дмитрий Ивановичтыын Мындаҕааһыга киирбиттигэр кырыы хараххынан көрбөккө, ийэлии сымнаҕаһан иитэн, мал оҥорон, дьиэ-уот туттан сүһүөхтэригэр туруорбуккар көмөҥ иһин бу үбүлүөйдээх күҥҥэр махталбытын тиэрдэбит. Күнүү саҕаспыт оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, аймахтарыҥ тустарыгар уһуннук-уһуннук сүбэ-ама, дурда-хахха буола олороргор баҕарабыт.

Чурапчыттан Любовь Николаевна, Татьяна, Айталина Ноевтар, Дьокуускайтан Лина, Владимир, Валерий Цыпандиннар.

Саха Республикатын ИДьМ ветеринарнай сэбиэтин председателя, ИДьМ музейын директорa, милиция полковнига, биир дойдулааҕабыт, партия, тыыл, үлэ ветерана, аймахпыт, табаарыспыт

ДЬЯЧКОВСКАЙ Иннокентий Федорович

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Дьячковская Мария Андреевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Васильевтар, Белыхтар, Захаровтар, Поповтар.

Эмиэ кинилэргэ дириҥ кутурҕаммытын Болугур нэһилиэгин дьаһалтата, «Мындаҕаайы» табаарыстыба коллектива тиэрдэллэр.

Хатылы нэһилиэгин олохтооҕо

ФЕДОРОВ Михаил Иванович

эдэр сааһыгар ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэллэр:

—Кэргэнигэр, оҕолоругар, бииргэ төрөөбүттэригэр «Ыллык» общество, Хатылы нэһилиэгин спортсменнара.

—Кэргэнигэр Федорова Клавдия Николаевнаҕа, оҕолоругар сагастара Анна Павловна Соловьева, кини оҕолоро Харламповтар, Демьяновтар, Литвиннар уонна сиэннэрэ.

—Бырааттыгар Федоров Филипп Ивановичка «Чурапчыагрострой» акционернай общество коллектива.

—Убай кыыныгар Соловьев Валерий Николаевичка ветстанция, петлаборатория коллективтара.

—Убайдарыгар Соловьев орто оскуолатын учууталларыгар Захар Иванович, Николай Иванович Федоровтарга улуустааҕы үөрэх управлениета, профкома.

—Кэргэнигэр, дьүөгэлэригэр Клавдия Николаевнаҕа, оҕолоругар, ийэтигэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар Хатылы оскуолатын 1973 сыллааҕы биирдэ үөрэммит бүтэрбит табаарыстара.

—Кэргэнигэр Клавдия Николаевнаҕа, оҕолоругар биирдэ үөрэммит табаарыстара.

—Эмиэ кинилэргэ, бары аймахтарыгар Чурапчыттан Соловьевтар, Кривошапкиннар, Романовтар, Захаровтар, Васильевтар.

—Ийэтигэр Беляева Мария Филипповнаҕа, балтыгар, кийииттэригэр Екатерина Николаевнаҕа аймахтара Чурапчыттан, Болтоҥоттон Седалищевтар.

—Убайыгар Захар Ивановичка, быраатыгар Николай Ивановичка Федоровтарга Соловьев орто оскуолатын коллектива.

—Кэргэнигэр Клавдия Николаевнаҕа, оҕолоругар, сагастарыгар ийэтигэр Мария Филипповнаҕа, балтыгар Катяҕа, бырааттарыгар Филипп, Николай, убайыгар Захар Федоровтарга, улахан убайыгар Петр Беляевка бырааттара Алексей, Владимир, Александр уонна кинилэр дьиэ кэргэттэрэ, эдьиийэ Пелагея, убайа Алексей Кривошапкиннар.

x x x

Күндү киһибитин, эбэбитин, Мугудай нэһилиэгин кырдьаҕас олохтооҕун, үлэ, тыыл ветеранын, хоту көһөрүллүү кыттыылааҕын, сэрии огдообатын ДАНИЛОВА Анастасия Николаевнаны 80 сааскын туолар үөрүүлээх күнүгүнэн уонна Дьахталлар аан дойдутааҕы күннэринэн ис сүрэхпититтэн итиитик эҕэрдэлиибит.

Күндүттэн-күндү киһибитигэр сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүйэбит, барҕа махталбытын тиэрдэбит. Кырдьаргын кыайтарыма, ыарыыга ылларыма, барыбытын мэлдьи үөрдэ-көтүтэ доруобай үһүн дьоллоох олоҕу олор. Тоҕус уонугун томточчу туол, сүүс сааскар сүүрэ сырыт. Эйигин оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, аймах-билэ дьонуҥ тапталлара куруутун арчыллаатын.

Быраатыҥ, кийииттиҥ, кыыһыҥ, күтүөтүҥ, сиэннэриҥ, хос сиэннэриҥ.

x x x

Айбыт аар тойон амарах аҕабытын, убаастыыр убайбын, эһэбис, таптыыр эһэбитин, үлэ ветеранын ФЕДОТОВ Николай Александровичы 60 сааскын туолбуккунан истиҥник эҕэрдэлиибит.

Аймахтарыттан алгыһы ылан, доҕотторгуттан тирэхтэнэн, уолбат ойбон олохтон, сааныбат саргылаан, чэбдик чэгиэн уйгулан, кэтэһиллибэтэх кэрэлэри, күүтүллүбэтэх күннүүлэри, саха алмааһынын кытаанах, саха тиит мааныны чиргэл доруобуйаны баҕарабыт.

Оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, балтыҥ Елена, кийииттиҥ, күтүөттэриҥ. Амматтан, Чурапчыттан Стёпановтар.

АТЫЛЫЫБЫТ

КамАЗ автомашина прицептэрин (докумуоннаахтар).

Чурапчы сэлиэнньэтигэр Ньидьылига баар приватизациламмыт икки хостоох квартираны.

«Мулинекс» фирма 16 араас суол үлэни толорор кухоннай комбайннарын.

Биотуалеты, оберлогу.

Телефоммут 21-843.

Чурапчы сэлиэнньэтинээҕи «Евдокия» маҕаһыын.

x x x

«Дружба» эрбииннэри. Сыаната—1,5 мөл. солк. Телефоннарбыт: 21-797 (Чурапчыга), 27-584 (Мугудайга).

x x x

Уһун Күөл бөһүөлэгэр «Минскэй» мотоциклары. Сыаната—1 мөл. солк. Захаров Анатолий Григорьевичтыын билсэргитигэр. Тел. 23-394.

x x x

Баһаарынай водопомпаны, шлангалаах. Сыаната—кэпсэтиинэн. Киэһэ 6 чаастан 8 чааска диэри 21-503 телефонунан билсиһиҥ.

x x x

1994 сыллааҕы, сүүрэ илик саҥа «Иж-Планета-5» мотоциклы. 1983 сыллаахха атыылаһыллыбыт, 20 тыһ. км сүүрбүт саҥатык «Москвич-412—Иж» автомашинаны. Сыаналара—кэпсэтиинэн.

Биир массынна муусука наадыйабыт. Тел. 21-267.

x x x

Суһаллык сүүрэ сылдьар ВАЗ-21033 «Жигули» автомашинаны, Сыаната—8 мөл. солк. Тел. 21-362.

ӨҤӨЛӨРҮ ОҤОРОБУТ

Телевизордары, радиоприемниктары, магнитофоннары өрөмүөннүүбүт. Төлөбүрэ чэпчэки. Аадырыһыа: Чурапчы сэл., Мурун Тыымыйа, Хатыҥнаах уул. 4 №-рэ.

ҮЛЭҺИККЭ НААДЫЙАЛЛАР

Хатылы нэһилиэгин дьаһалтата кылаабынай бухгалтерга наадыйар. Үлэлиэн баҕалаахтар 21-410 тел. билсиҥ.

Нэһилиэк дьаһалтата.

АТАСТАҺАБЫТ

Ытык Күөл сэлиэнньэтин киинигэр баар биир хостоох приватизацияламмыт квартираны Чурапчыга окко тэҥнээх квартираҕа. Үлэ чааһын кэмигэр 21-930 телефонунан билсиҥ.

Ксенофонтов Радомир Николаевич аатыгар 1990 сыллаахха Дириҥ агро-оскуолатыттан бэриллибит А сериялаах 561561 №-дээх аттестат сүппүтүнэн, дьиҥэ суоҕунан ааҕыллар.

Чымнара бөһүөлэгин олохтооҕо

ОКОНЕШНИКОВА Ольга Васильевна

эдэр сааһыгар соһумардык өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэллэр:

—Кэргэнигэр Оконешников Михаил Ивановичка, оҕолоругар улуустааҕы үөрэх управлениета, профкома.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, отделы — 21-265, общий — 21-505.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты: 54907. Объем—1 усл. п. лист. на 4-х страницах.

Автор суругар этиилээр санаа редакция позициятыгар мэлдьи сөп түбэһэр буолбатах. Суруйуу ыйыылар чахчылар кырдьыктааҕтарыгар эппиэтинэһи автор түс бэйэтэ сүгэр.

ЗАКАЗ № 28—29.

Чурапчинская улусная типография Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполиграфиздат». с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». Подписано в печать 07.03 18 ч. (гр. 18.00). Тираж 3364.